

Posudek vedoucího diplomové práce

Téma: Vedlejší doložky v závěti

Autor: Jaroslav Kanta

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.

Diplomová práce předložená k obhajobě Jaroslavem Kantou je zaměřena na velmi zajímavé téma. Vedlejší doložky závětní nejsou jistě problematikou novou či neznámou. V tuzemském dědickém právu však byla jejich úprava po dlouhá desetiletí okleštěna na naprosté minimum. K jejich návratu v tradiční podobě došlo až v souvislosti s přijetím stávajícího občanského zákoníku. Jejich vymezení dnes tvoří podstatnou část rozsahu úpravy závětního práva a je předmětem poměrně živých odborných diskusí i pozornosti právní literatury. Je tedy zřejmé, že se jedná o problematiku více než příhodnou k bližšímu rozboru v podobě diplomové práce.

Práce je rozčleněna, pomineme-li *Úvod* a *Závěr*, do pěti samostatných částí. První je věnována přehledovému vymezení vedlejších závětních doložek v historickém vývoji. Autor zde upíná pozornost zejména k úpravě této oblasti v dosud platných občanských zákonících na našem území. Navazující část je zaměřena na samotné jádro práce, tedy na současnou pozitivně právní úpravu vedlejších doložek v závěti. Diplomant se postupně zaobírá podmínkou, doložením času a příkazem. Výklad v této části zakončuje podkapitolou 3.4 nazvanou *Zvláštní ustanovení*. Pod tímto poněkud záhadným názvem se skrývá výklad zaměřený na svěrenské nástupnictví. Následující části jsou zacíleny na vykonavatele závěti a na správce pozůstalosti. Možné zřízení obou těchto funkcí závěti lze považovat za závětní doložky v širším smyslu slova. Poslední část práce je věnována obecnému výkladu pořízení pro případ smrti. Autor zde stručně pojednává o samotné závěti, dovětku i dědické smlouvě. Práce je zakončena shrnujícím závěrem. Uvedené základní rozvržení představuje jistě jednu z možných variant výkladu problematiky vedlejších závětních doložek, byť o přiléhavosti zařazení některých podkapitol je jistě možné diskutovat.

Zásadní problém celé práce však tvoří především formulace jednotlivých myšlenek autora. Ve své práci užívá hojně velmi netradičních, často zavádějících, nezřídka dokonce chybných obrátů a spojení. Jeho vyjadřování je mnohdy tak nečekané až matoucí, že se čtenáři téměř nedaří pochopit význam uváděných informací. Jde o jev, který se prolíná celým odevzdaným textem a v podstatném rozsahu brání řádnému posouzení věcné správnosti traktovaných údajů. Pro názornost lze uvést některé formulace obsažené hned v úvodních stránkách výkladu k aktuální úpravě:

- *Až se změnou na stávající úpravu OZ obsahují podmínky právní závaznost.* (s. 16) - co přesně znamená, že podmínky obsahují právní závaznost?
- *Soud již před vymáháním těchto podmínek zákonem umožňoval jmenování případného náhradního dědice nebo věcné břemeno, které bylo k tíži dané nemovité věci* (s. 16) – podmínky jsou vymáhány zákonem?
- *Pro oba tyto případy však soud v praxi uvádí jako zůstavitelovo přání spojené s určením dědice ne jako podmínku, která by mohla být nepřípustná.* (s. 16) – bylo by dobré zmínit,

který soud tak uvádí. Není zřejmé, co autor míní obratem „soud uvádí jakou zůstavitelovo přání spojené s určením dědice, která by mohla být nepřipustná“.

- *Podmínky je možné dělit na suspenzivní podmínky neboli odkládací, kdy vznik práva je závislý na okolnosti, zda právní jednání nastane, a na podmínky rezolutivní neboli podmínky rozvazovací, které se odvozují od toho, zda jednání dané podmínkou skončilo. (s. 16-17) – vznik práva je v případě odkládací podmínky závislý na okolnosti, zda právní jednání nastane? V případě rezolutivní podmínky je nezbytné, aby jednání skončilo?*
- *Pokud není stanoveno jednáním naplňující podmínku něco jiného, považuje se daná podmínka za odkládací (s. 17) – jaké jednání naplňuje podmínku?*
- *Od té chvíle je brána jako by právní jednání neobsahovalo podmínku nutnou vykonat (s. 17) – podmínky je třeba vykonávat – závisí tedy na aktivitě, konání?*
- *Podmínka má být učiněna vážně, rozumně a má obsahovat ustanovení, která jsou možná a dovolená. (s. 17) – co přesně znamená, že má být poznámka učiněna? Podmínka obsahuje ustanovení?*
- *Podmínka je dle §1513 OZ upravena také tím, že pokud má dědic v podmínce ustanoveného dědice, který v případě splnění podmínky nastoupí na jeho místo, jedná se pouze o svěřenské nástupnictví (s. 18).*
- *Situace uplynutí času nastane v každém případě, záleží jen na tom, zda bude v daném čase naplněna nebo ne. (s. 18).*
- *Podstatou podmínky je „Pořízení pro případ smrti“, které dává právo nabýt dědictví nebo dědictví zachovat pod závazkem splní dané podmínky. (s. 19) – co přesně znamená, že podstatou podmínky je pořízení pro případ smrti?*
- *Podmínka je tedy právní nebo faktická událost a jednání, vždy spojené s určitou nejistotou, zda bude či nebude vykonána. (s. 19) – podmínka je událost a jednání?*

Z uvedených příkladů je zřejmé, že se autorovi nedaří dostatečně pregnantně formulovat své myšlenky. Čtenáře nutí k opakovanému čtení vět, které však mnohdy vede pouze k určitému odhadu toho, co chtěl autor vyjádřit. Současně je zřejmé, že se mu často nedaří ani užívat řádným způsobem ustálené pojmosloví. Jde o jev, který se prolíná celou prací a podstatným způsobem narušuje pochopitelnost odevzdaného textu. Jakkoliv je to z pohledu vedoucího práce obzvláště těžké, je nutné konstatovat, že toto, možno říci, systémové pochybení při vytváření práce zásadním způsobem ovlivňuje její obhajitelnost. Je nutné si uvědomit, že obhájená práce je v elektronické podobě přístupná na univerzitním portálu a stává se tak volně přístupným zdrojem informací pro jakéhokoliv zájemce, včetně čtenářů z řad studentů. Náležitá srozumitelnost odevzdaného textu by tak měla být nepochybná, automatická.

Práci s ohledem na uvedenou poměrně zásadní výhradu k obhajobě doporučuji, neb jen v rámci její obhajoby má autor dostatečný prostor k reakci na uvedené výhrady a na jejich případné vyvrácení.

V Plzni dne 5. května 2021

JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.